

Kirje

14.4.2025

VN/20007/2024
VN/20007/2024-TEM-10

Ympäristöministeriö

Työ- ja elinkeinoministeriön lausunto ympäristöministeriölle hallituksen esitysluonnoksesta mm. jätelain muuttamisesta (EU:n akkuasetuksen täydentäminen)

Ympäristöministeriö on pyytänyt 3.3.2025 päivätyllä lausuntopyynnöllä lausuntoa ehdotuksesta EU:n akkuasetuksen täydentämisestä sekä sähkö- ja elektroniikkaromua koskevan direktiivin muutoksen täytäntöönpanemista koskevaksi lainsäädännöksi. Työ- ja elinkeinoministeriö kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto.

Esityksessä ehdotetaan muutettaviksi jätelakia, ympäristönsuojelulakia sekä sähköturvallisuuslakia.

Esitys on viimeinen vaihe akkuasetuksen kansallista toimeenpanoa.

Esityksellä toimeenpantaisiin myös sähkö- ja elektroniikkalaiteromusta annetun direktiivin muutos.

Esityksellä ehdotetaan annettavaksi kansallinen täydentävä sääntely, joka on tarpeen erityisesti akkuasetuksen tuottajavastuuluvun soveltamiseksi. Voimassa olevaan jätelakiin ehdotetaan lisättäväksi viittauksia niihin akkuasetuksen artikloihin, jotka sisältävät suoraan sellaisenaan sovellettavaa sääntelyä. Lisäksi osa asetuksen artikloista edellyttää voimassa olevan jätelain säännösten muuttamista tai kumoamista. Ympäristönsuojelulakiin ehdotetaan lisättäväksi uusi akkuja ja paristoja koskeva erityissäännös. Sähköturvallisuuslakiin ehdotetaan lisättäväksi viittaus akkuasetukseen.

Esityksessä ehdotetaan myös, että tuottajan kustannusvastuuta rajataan sähkö- ja elektroniikkalaiteromudirektiivin muutoksen edellyttämällä tavalla. Tuottajan kustannusvastuun määrittäminen edellyttää muutoksia myös valtioneuvoston asetukseen sähkö- ja elektroniikkalaiteromusta ja sen liitteisiin. Esitetyt muutokset on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian.

Akkuasetuksella säännellään akkujen koko elinkaarta suunnittelusta ja tuotannosta kierrätykseen ja uudelleenkäyttöön. Asetus korvaa paristoista ja akuista sekä käytetyistä paristoista ja akuista ja direktiivin 91/157/ETY kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2006/66/EY. Asetusta sovelletaan kaikkiin akkuihin ja paristoihin sekä jäteakkuihin ja paristoihin.

Akkuasetuksen tavoitteena on edistää sisämarkkinoiden tehokasta toimintaa sekä kiertotaloutta ja samalla ehkäistä ja vähentää akkujen ja paristojen haitallisia ympäristövaikutuksia. Lisäksi tavoitteena on akkujen koko elinkaaren aikaisten ympäristövaikutusten ja sosiaalisten vaikutusten vähentäminen.

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Työ- ja elinkeinoministeriö

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

PL 32
00023 Valtioneuvosto

Aleksanterinkatu 4
Helsinki

0295 16001
+358 295 16001

09 1606 2160
+358 9 1606 2160

kirjaamo.tem@gov.fi
www.tem.fi

Työ- ja elinkeinoministeriö esittää lausunnossaan seuraavat huomiot:

Jätelakiin tehtävät muutokset

25 §. Muut valvontaviranomaiset.

TEM esittää huomionsa Turvallisuus- ja kemikaaliviraston tulosohjaukseen:

Työ- ja elinkeinoministeriölle kuuluu Tukesin yleinen tulosohjaus. Työ- ja elinkeinoministeriö pitää tärkeänä, että viranomaistehtäviin varmistetaan riittävät resurssit.

TEM kiinnittää huomiota, että Tukesille ei olla osoittamassa EU:n akkuasetuksen valvontaan tällä hetkellä lisäresursseja. TEM toteaa, että yhteistyö ministeriöiden kesken on tärkeää Tukesin resurssien turvaamiseksi. Tukesin taloudellinen tilanne on haasteellinen. Tukesin lakisääteiset tehtävät vain lisääntyvät eikä lisävoimavaroja tule vaan päinvastoin voimavaroja vähennetään. TEM seuraa Tukesin taloudellisen tilanteen kehittymistä.

Tulosohjauksen näkökulmasta ministeriö on johdonmukaisesti katsonut, että Tukesin tehokkaan toiminnan varmistaminen edellyttää sitä, että annettaessa virastolle uusia tehtäviä tai laajennettaessa nykyisiä, virastolle osoitetaan myös näitä tehtäviä vastaavat lisäresurssit. Riittävästä resursoinnista huolehtiminen on välttämätöntä myös koska Tukesin toimiala on laaja ja jakautuu myös valtioneuvostossa usean ministeriön toimialalle.

47 §. Tuottajan ensisijainen oikeus järjestää jätehuolto.

Ympäristöministeriön tulisi tarkistaa käännös, tarkoitetaanko alkuperäisessä tekstissä tuottajan vastuuta vai oikeutta.

49 §. Käytöstä poistettavien tuotteiden vastaanotto ja kuljetus

Akkuasetuksen 59 artiklan 4 kohdan mukaan loppukäyttäjien on voitava jättää käytettyjä kannettavia akkuja ja paristoja 2 kohdan a alakohdassa tarkoitettuihin keräyspisteisiin, eikä heiltä saa periä maksua eikä heiltä saa velvoittaa ostamaan uutta akkua tai paristoa eikä edellyttää, että kannettava akku tai paristo on oltava ostettu tuottajilta, jotka ovat perustaneet keräyspisteen.

Koska akkujen ja paristojen kierrätyksestä syntyy tuottajille ja tuottajien edustajille merkittäviä kustannuksia, tulisi huolehtia myös verkkokaupan ja muun tuonnin yhteydessä maahan saapuvien, ja aikanaan käytöstä poistettujen akkujen ja paristojen, hävittämisvastuusta, eli ns. vapaa-matkustajien saattamisesta vastuuseen kustannuksista. Sama koskee esim. artiklaa 60 kevyet liikkumisvälineet, joiden määrä lisääntyy nopeasti sähköpyörien ja -potkulautojen yleistyessä.

Seuraamussääntely

TEM kiinnittää huomiota siihen, että esityksessä ei ole arvioitu seuraamussääntelyn suhdetta EU:n markkinavalvonta-asetukseen ja markkinavalvontalaissa säädettyyn.

TEM esittää, että jatkovalmistelussa avattaisiin perusteluissa sääntelyn suhdetta.

Muita muutettavia pykälä koskevat huomiot

Ympäristönsuojelulakiin tehtävät muutokset

Pirkanmaan ELY-keskus on arvioinut, että sen työtehtävät lisääntyvät merkittäväällä tavalla akkuasetuksen tuottajavastuusäännösten tullessa voimaan. Sekä henkilö- että tietotekniset resurssit rekisterinpitoa varten tulee turvata, jotta mahdollisesta resurssivajeesta raportoinnissa tai yhteistyöstä yritysten kanssa ei synny haittaa yrityksille ja muille arvoketjun toimijoille.

Asetuksen vaatimat toimenpiteet lisäävät akkualan toimijoiden kustannuksia ja raportointivelvollisuutta. Siksi on tärkeää, että yhteistyö viranomaisten kanssa on sujuvaa ja digitaaliset työkalut tukevat raportointia ja tuottajarekisteriin liittyviä toimintoja.

Liitelakiehdotukset

Sähköturvallisuuslaki

Esityksellä muutettaisiin työ- ja elinkeinoministeriön sääntelyvastuulle kuuluvaa sähköturvallisuuslakia. Sähköturvallisuuslain (1135/2016) 5 §:ään, sellaisena kuin se on laissa 250/2022, lisättäisiin uusi 10 momentti (liitelakiehdotus 3.), jonka mukaan akuista ja paristoista säädetään akuista ja paristoista ja jäteakuista 80 ja -paristoista, direktiivin 2008/98/EY ja asetuksen (EU) 2019/1020 muuttamisesta sekä direktiivin 2006/66/EY kumoamisesta annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) 2023/1542. Esityksen mukaan kyseessä olisi informatiivinen viittaus.

Työ- ja elinkeinoministeriö muistuttaa, että työ- ja elinkeinoministeriöltä tulee pyytää esittelylupa hyvissä ajoin liitelain muutosten esittelemiseksi.

EU-sääntelyä pidemmälle menevät kansalliset lakimuutokset

Kansalliset lakimuutokset tai muut määräykset, jotka sisältävät EU-sääntelyä pidemmälle meneviä teknisiä eritelmiä tai muita vaatimuksia, tulee ilmoittaa Euroopan komissiolle teknisiä määräyksiä ja tietoyhteiskunnan palveluja koskevia määräyksiä koskevien tietojen toimittamisessa noudatettavasta menettelystä annetun direktiivin (EU) 2015/1535 mukaisesti. Tämä voi koskea erityisesti niitä akkuasetuksen sekä sähkö- ja elektroniikkalaiteromua koskevan direktiivin artikloita, jotka jättävät jäsenmaille kansallista liikkumavaraa.

Ilmoituksen jälkeen alkaa direktiivin mukainen kolmen kuukauden odotusaika, jota ennen ehdotusta ei voida hyväksyä. Ehdotuksen hyväksymistä on lykättävä edelleen kolmella kuukaudella, jos komissio tai toinen jäsenvaltio esittää kolmen kuukauden odotusajan kuluessa yksityiskohdaisen lausunnon, jonka mukaan suunniteltu toimenpide sisältää seikkoja, jotka voivat luoda kaupan esteitä sisämarkkinoilla. Jäsenvaltioiden on toimitettava teknistä määräystä koskeva ehdotus uudelleen komissiolle, jos ehdotukseen tehdään sellaisia huomattavia muutoksia, jotka muuttavat sen soveltamisalaa, lyhentävät alun perin suunniteltua soveltamisaikataulua, lisäävät eritelmiä tai vaatimuksia taikka tiukentavat niitä.

Osastopäällikkö
Innovaatiot ja yritysrahoitusosasto

Juhapekka Ristola

Erityisasiantuntija

Sari Tasa

Jakelu YM Kirjaamo

Tiedoksi Johanna Rautio YM
Kati Suomalainen YM
Jyrki Alkio TEM
Pauliina Kanerva TEM

VN/20007/2024-TEM-10

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: